

Autosnelweg A8

A8

Spiez - Lopper

- De A8 is een Autobahn en autoweg in Zwitserland.
- De weg vormt een oost-westverbinding door het midden van het land, vanaf Spiez in het Berner Oberland via de Brünigpass naar Lopper aan het Vierwaldstättersee.
- Gedeelten van de route zijn uitgebouwd als snelweg en gedeelten als ongelijkvloerse en gelijkvloerse autowegen.

Routebeschrijving

- Bij de verzweigung Lattigen gaat de A6 uit Thun en Bern over in de A8, dit gedeelte is een snelweg met 2x2 rijstroken.
- De weg loopt langs de zuidzijde van de Thunersee, en de snelweg gaat na Spiez over in een autoweg met één rijbaan.
- De weg loopt via een tunnel langs Leissigen, en loopt langs Därligen ingeklemd tussen de Thunersee en een steile bergrug.
- Even voor Interlaken begint weer een snelweggedeelte, en de weg gaat hier door een tunnel en komt dan langs Interlaken, een regiostadje waar aansluitingen zijn naar wegen dieper het Berner Oberland in, zoals naar Lauterbrunnen en Grindelwald.
- Na Interlaken is de weg weer een enkelstrooks autoweg (per richting), en loopt gedeeltelijk door tunnels langs de zuidzijde van de Brienersee.
- Het aantal aansluitingen is zeer beperkt op dit gedeelte.
- Men komt dan door een dal langs Brienz, waarna de weg bij Brienzwiler uit het dal gaat, en over de 1008 meter hoge Brünigpass.
- Men komt dan in een langwerpige dal dat op het noorden gericht is.
- De afdaling is relatief eenvoudig, en minder steil dan de zuidzijde.
- Men komt langs Lungern, en vanaf Sachseln is er weer een snelweggedeelte, langs Sarnen en de Alpnachsee, waarna de A8 bij de verzweigung Lopper eindigt op de A2, die vanaf Basel en Luzern naar de Gotthard en Milaan loopt.

Totaal 94 km Lang

✘ N° 18 Verzweigung Lattigen	6	> Biel/Bienne	8
		> Lattigen	

Kanton Bern

- Bern is een kanton in het midden van Zwitserland.
- Duits: Bern; Frans: Berne; Italiaans: Berna; Reto-Romaans: Berna.
- Het gelijknamige Bern is de hoofdstad van het kanton en tevens de bondsstad van Zwitserland.
- De inwoners van het kanton zijn hoofdzakelijk gereformeerd.

Geschiedenis

- De geschiedenis van het kanton begon met de stichting van de stad door Hertog Berchtold V van Zähringen in 1191.
- De expansie van de stad begon in de 14de eeuw en in 1353 sloot Bern zich aan bij de Zwitserse Eedgenootschap.
- In 1415 verovert het samen met de eedgenoten Aargau op de Habsburgers.
- Tijdens de Bourgondische oorlogen verovert het kanton gebieden in Romandië.
- In 1528 vindt de reformatie plaats en in 1536 wordt Vaud aan het grondgebied toegevoegd.
- Het oude Bern gaat tenonder na het uitroepen van de Helvetische Republiek in 1798.
- Na deze tijd worden Aargau en Vaud onafhankelijke kantons in de nieuwe bondsstaat, waarvan in 1848 de stad Bern tot hoofdstad wordt gekozen.
- In 1979 scheiden zich de districten Delémont, Porrentruy en Franches-Montagnes af van het kanton om een eigen kanton te vormen: Jura.
- In 1994 sluit het district Laufental zich aan bij het kanton Basel-Landschaft.

N 19 Spiez

Spiez ± 10.000 inwoners

- Ligt aan de voet van de markante Niesen, waarop wijnbouw (de bekende 'Spiezer') plaatsvindt.
- Een belangwekkend vroeg romaans 10de eeuws kerkje met unieke fresco's uit het begin van de 11de eeuw, bevindt zich naast de jachthaven, uit de Bourgondische periode toen koning Rudolf II en zijn gemalin Berchta hier hof hielden.
- Vlak hierbij is een middeleeuws slot met een historisch museum.
- In het bijbehorende park worden 's zomers vaak openluchtvoorstellingen gegeven.
- Vanuit Spiez zijn het Simmental en het Kandertal gemakkelijk bereikbaar.

Meer van Thun (Thunersee)

- Het Meer van Thun (Duits: Thunersee) ligt in Zwitserland, specifiek in het Berner Oberland aan de noordelijke rand van de Alpen.
- Een andere naam die in gebruik is in het Nederlands is Thunersee (onvertaald uit het Duits).
- Het meer ligt op 558 meter hoogte, omvat 48,3 km² en is tot 217 meter diep.
- Het meer van Thun wordt door de rivier de Aare doorstroomd.
- Een tweede rivier die in het meer stroomt is de Kander.
- Tevens wordt het gevoed met berg- en gletsjerwater van het omliggende gebied van 2500 km².
- Na de laatste ijstijd vormde zich daar waar nu twee meren liggen, de Wendelsee.
- Door sedimentatie van materiaal uit de omliggende bergen werd in het midden van de zee een ophoging gevormd.
- Hier vindt men nu de plaats Interlaken.
- Aan de westkant van Interlaken bevindt zich het meer van Thun en aan de oostzijde het meer van Brienz.
- Belangrijke plaatsen in de omgeving van het meer zijn: Thun, Interlaken en Spiez.
- Het meer heeft meerdere belangrijkere functies: voor de visserij, recreatie en de pleziervaart.
- De BLS Lötschbergbahn heeft 10 schepen varen op het meer.
- Ook is het meer een bescherming voor de stroomafwaarts aan de Aare gelegen Bern.
- De afstromingsnelheid van de Aare is beperkt, daarom kan bij veel aanbod van water (noodweer of smeltwater) het meer overstromen, hetgeen vooral in Thun overlast kan bezorgen.

20 Faulensee

21 Leissigen-West

Leissigen ± 800 inwoners)

- Bezit een oud kerkje met een preekstoel uit 1664.
- Het oudste huis van Leissigen staat wat hoger op de helling, een Oberländer houten boerenwoning uit 1557.
- Nog wat hoger op de helling is een grote gipsgroeve volop in bedrijf.

Leissigen 2.200 m

21a Leissigen-Ost

22 Därligen-West

Därligen ± 350 inwoners

- Ligt vlakbij Interlaken en biedt vooral hotelaccommodatie.
- Er is een jacht haven met botenverhuur.

22a Därligen-Ost

N 24 Interlaken-West

Interlaken

- In het Berner Oberland tussen Thuner- en Brienzmeer en aan de voet van de drie bekende bergtoppen van Eiger, Mönch en Jungfrau is een vakantie- en congresoord van internationale betekenis en ideaal vertrekpunt voor ontelbare uitstapjes naar de topbestemmingen van de regio.
- De componist Felix Mendelssohn schreef ooit: «Wie het landschap van Interlaken niet heeft gezien, kent Zwitserland niet.»
- Het mondaine en niettemin landelijke vakantieoord met z'n uitgestrekte parken ligt op 570 m tussen Thuner- en Brienzmeer ingebed met een fantastisch uitzicht op het Jungfraumassief.
- De Höhenweg, een 700 meter lange boulevard, is de flaneermijl van Interlaken.
- Hier lokken etalages van exclusieve boetiekjes, horlogezaken, juweliers en luxehotels.
- Beroemdste hotel op de Höhenweg is zonder twijfel het Victoria-Jungfrau Grand Hotel & Spa.
- Het mooie uitzicht op de Jungfrau en de overdadige luxe in de in stijl ingerichte zalen doen denken aan de voorname tijd van het «belle époque».

Berner Oberland

- De Berner Alpen of het Berner Oberland is een bergketen die deel uitmaakt van de Alpen.
- Oorspronkelijk werd de naam Berner Oberland alleen gebruikt voor de dalen van Grindelwald, Lauterbrunnen, Wengen en Mürren, maar tegenwoordig geldt de naam voor de hele noordkant van de bergketen, die gelegen is in het Zwitserse kanton Bern.
- De Berner Alpen zijn één van de grootste en hoogste bergmassieven in de Alpen, alleen het Mont Blancmassief en de Walliser Alpen zijn hoger.

Geschiedenis

- In de prehistorie werd de regio rondom het meer van Genève al bewoond door de Helvetii.
- In 58 v.Chr. werd het veroverd door Julius Caesar en sinds deze tijd door de Romeinen beheerst. Viviscus (Vevey) en Lausonium/Lausonna (Lausanne) en meerdere andere plaatsen in Vaud zijn door de Romeinen gesticht.
- Sporen uit deze tijd kan men vooral vinden in Avenches en omgeving.
- Aventicum (Avenches) was onder keizer Vespasianus een kolonie.
- Van de 2de tot de 4de eeuw werden de Romeinen door de Germanen verdreven.
- Maar al in de 5de eeuw veroverden de Bourgondiërs Vaud.
- In 888 werd het land door de Karolingers overgenomen.
- In 1032 werden ze gevolgd door de Zähringers.
- In 1218 dan werd het veroverd door Savoye en was Vaud bijna zo gevormd zoals het nu is.
- Vanaf 1536 werd Vaud een vazalstaat van kanton Bern en zette de reformatie zich hier door.
- Het prinsbisdom Lausanne werd ingelijfd.
- In januari 1798, in het jaar toen de kantons van het Zwitsers Eedgenootschap door Napoleon veroverd werden, vond er gelijktijdig in Vaud een kleine revolutie plaats en werden de heersers van Bern weggestuurd en werd de Republiek Lémanique uitgeroepen.
- Dit wordt op 24 januari nog altijd gevierd met "Bernerplatte", een zuurkoolgerecht met verschillende soorten worst en spek.

- Echter al in april 1798 werd door Napoleon het Canton du Léman uit Vaud en kanton Genève gevormd.
- In 1803 werd Vaud dan door Napoleon samen met de kantons Thurgau, Sankt Gallen, Aargau, Graubünden en Ticino zelfstandig gemaakt en volwaardig lid van het Zwitsers Eedgenootschap.
- In de Sonderbundskrieg van 1847 was Vaud op de hand van de tegenstanders van de katholieke beweging.

№ 25 Wilderswil

Jungfraujoch

- Jungfraujoch is het laagste punt op de bergkam tussen de Mönch (4107 m) en de Jungfrau (4158 m) en tevens grens van de Zwitserse kantons Bern en Wallis.
- Vanaf de Kleine Scheidegg voert een negen kilometer lange tandradspoorbaan, waarvan zeven kilometer door een tunnel in de noordwand van de Eiger naar de top.
- Tijdens deze tocht moeten er 1400 hoogtemeters overwonnen worden.
- Het bergstation ervan is het hoogste station van Europa. Onderweg passeert de trein ook nog een ijsgrot in de Jungfrau.
- Vanaf de Jungfraujoch heeft men in zuidelijke richting zicht op de Konkordiaplatz, het hoogste deel van de 23,5 kilometer lange Aletschgletsjer.
- Zeshonderd meter ten oosten van de pashoogte ligt de "Sphinx", een markante spits met daarop een uitzichtplateau en een wetenschappelijk observatorium.
- De berghut Mönchsjochhütte (3650 m) is van maart tot oktober over een goed geprepareerd pad in 45 minuten te bereiken.

№ 26 Interlaken

Het Meer van Brienz

- Het Meer van Brienz (Duits: Brienzersee) ligt in Zwitserland, specifiek in het Berner Oberland aan de noordelijke rand van de Alpen.
- Een andere naam die in gebruik is in het Nederlands is Brienzersee (onvertaald uit het Duits).
- Het meer ligt op 564 meter hoogte (dat is 6 meter hoger dan het meer van Thun), omvat 29,8 km² en is tot 260 meter diep.
- Het meer is 14 km lang en maximaal 2,8 km breed.
- Het meer van Brienz wordt door de rivier de Aare doorstroomd.
- Een tweede rivier die in het meer stroomt is de Lütchine.
- Tevens wordt het gevoed met berg- en gletsjerwater van het omliggende gebied van 1127 km².
- Na de laatste ijstijd vormde zich daar waar nu twee meren liggen, de Wendelsee.
- Door sedimentatie van materiaal uit de omliggende bergen werd in het midden van de zee een ophoging gevormd.
- Hier vindt men nu de plaats Interlaken.
- Aan de westkant van Interlaken bevindt zich het meer van Thun en aan de oostzijde het meer van Brienz.
- Belangrijke plaatsen in de omgeving van het meer zijn: Interlaken en Thun.
- In het meer wordt maar weinig vis gevangen, omdat het niet voedselrijk is, is het meer heel helder en wordt daarom als bijzonder schoon gezien.
- Sinds 1839 wordt er op het meer met passagiersschepen gevaren.
- De BLS Lötschbergbahn AG heeft een vloot van 5 schepen op dit meer.

28 Iseltwald

8

Chüebalm 1.339 m

Giessbach 3.340 m

A 29 Brienz

Brienz ± 2900 inwoners)

- Brienz ligt dicht bij de uitmonding van de Aare in de Briener See.
- De bewoners van dit plaatsje zijn meesters op het gebied van de houtsnij kunst, er zijn opleidingen voor dit vak, net als voor het bouwen van snaarinstrumenten.
- Het stadje straalt met zijn rijk geornamenteerde houten huizen en het haventje een vriendelijke sfeer uit.
- Dicht bij Brienz op de Burgstollen stond vroeger de burcht van de uit Raron (Wallis) afkomstige landvoogden die de drie passen (Brünig-, Susten- en Grimselpas) bewaakten.
- Brienz ligt niet alleen strategisch, maar natuurlijk ook prachtig aan de voet van de Briener Rothorn (2350 m) die bereikbaar is via een ouderwets stoomtreintje, dat over het tandradspoor in een half uur zwoegen de top bereikt.
- Daar zijn verschillende wandelmogelijkheden op niet al te steile hellingen over prachtige alpenweiden, met zicht op het meer, de Berner Alpen en het brede Haslidal; eenmaal over de kam heen ziet men uit op de Urner Alpen en de Sarner See.
- Tegenover Brienz op de zuidelijke oever zijn de indrukwekkende Giessbachfälle, een reeks watervallen die sprongsgewijs 400 m naar beneden tuimelt in de Briener See.
- 's Avonds baadt het fenomeen in de gloed van schijnwerpers.
- De zuidelijke oever van de Briener See is vanwege de steilheid minder goed te bereiken, echter wel met de boot, die de plaatsjes Giessbach, Iseltwald en het vlak bij Interlaken gelegen Bönigen aandoet.
- Giessbach is vooral bekend vanwege het machtige waterballet van de Giessbachfälle, maar heeft ook een smal weggetje dat zich naar de top van de Axalp (1535 m) opwerkt, een goed uitgangspunt voor bergwandelingen (er is ook een busverbinding met Brienz).
- Iseltwald met zijn vissershaventje heeft een pittige wandelroute naar de Faulhorn (2681 m) in petto, waarvandaan men neerkijkt op het dal van de Schwarze Lütschine.
- Bönigen is veeleer geschikt voor watersporters en tevens als uitgangspunt voor een bezoek aan Interlaken of aan de dalen van Weisse en Schwarze Lütschine in het hart van de Berner Alpen.

A 30 Unterbach

Brünigpas (1008 m)

- Is vanwege zijn betrekkelijk lage ligging het gehele jaar door geopend.
- Deze pas die zich bevindt in een hangend dal boven Brienz, is al sinds eeuwen zeer belangrijk voor het verkeer tussen Berner Oberland en het Vierwoudstedenmeer.
- Vanwege de eeuwenoude historie is de pas in augustus ook het toneel van folkloristische feesten, waarbij wordt gemusiceerd, geïodeld, 'geschwingd' en met vendels gezwaaid.

Kanton Obwalden

- Obwalden is een kanton in het midden van Zwitserland.
- Het is een deel van Binnen-Zwitserland (Innerschweiz). Het ligt in de Alpen.
- Duits: Obwalden; Frans: Obwald; Italiaans: Obvaldo; Reto-Romaans: Sursilvania; Engels: Obwalden (oud: Obwald); officieel ook Unterwalden ob dem Wald.
- Het kanton is een halfkanton, hetgeen betekent dat het maar 1 vertegenwoordiger in de Ständerat heeft, en maar half meetelt bij een referendum.
- Het heeft echter wel dezelfde rechten en plichten als de normale kantons.
- De bevolking van Obwalden is voor 88,7% rooms-katholiek, en slechts 7% gereformeerd (2003).

Geschiedenis

- Obwalden werd eerst door de Kelten en daarna door de Romeinen bewoond, tot vanaf 700 der Germanen zich tussen Brönig en het Vierwoudstrokenmeer vestigden.
- In 1291 sloot Obwalden samen met Nidwalden, zich aan bij het verbond met Uri en Schwyz.
- In de 14de eeuw werd door Obwalden besloten, nadat het (tot ca. 1330), hoewel politiek zelfstandig, belangrijke zaken samen met Nidwalden besloot, alleen verder te gaan.
- Vanaf de 15de eeuw verhuurden vele mannen uit Obwalden zich aan legers in Europa.
- De op deze wijze rijk geworden soldaten bestemden lange tijd de politiek van het kanton.
- In 1815 sloten het klooster van en de gemeente van Engelberg zich bij Obwalden aan.

№ 32 Lungern-Süd

Lungern ± 2000 inwoners

- Is het toeristische centrum langs het prachtige meer, op korte afstand van de Briener Rothom (2350 m), waarvan de top tot op korte afstand kan worden genaderd met de cabinebaan Lungern-Schönbüel.
- Voor wintersporters, maar zeker ook voor wandelaars een zeer prettig gebied, ruim en niet te steil, bovendien met schitterende uitzichten.

Lungern 3.570 m

№ 32a Lungern-Nord

№ 33 Giswil-Süd

Giswil ± 2800 inwoners

- Ligt aan de zuidpunt van de Sarnersee aan de Brünigroute, met prachtig zicht op de Wetterhorn.
- In 1629 heeft de Lauibach die langs Giswil loopt, het hele dorp weggevaagd.
- Vanuit Giswil kan men met de auto of postauto in zuidelijke richting langs het 13de eeuwse slot Rudenz gaan en vervolgens stijgen over een bochtige bergweg, de Panoramastrasse, tot de Glauenbüelenpas, waarachter Sörenberg is gelegen, één van de beste uitgangspunten voor wandelingen op de hellingen van de Briener Rothom.

Giswil 2.066 m

№ 33a Giswil-Nord

NR 34 Sachseln-Süd

Sachseln ± 3400 inwoners

- Aan de oostkant van de Sarner See ligt Sachseln, een geschikt punt voor het ondernemen van wandeltochten.
- In de grote barokke St. Theodulkirche die 22 zwartmarmere zuilen bezit, staat een altaar dat speciaal is gewijd aan de heilig verklaarde Niklaus von de Flüe (Bruder Klaus).
- Zijn stoffelijke resten bevinden zich in een glazen tombe die vóór het altaar staat opgesteld.
- Voorts is er het Bruder-Klaus-museum.
- Sachseln is daardoor een belangrijke bedevaartplaats voor veel vaderlands lievende Zwitsers.

Bruder Klaus

- Sedert 500 honderd jaar komen ontelbare mensen als pelgrim naar Sachseln en Flüeli-Ranft, waar Nicolaas van Flüe geleefd heeft.
- Broeder Klaus bezoeken wil zeggen: zijn voetsporen volgen, ze zien op de plaats zelf waar hij geleefd heeft, zien hoe hij er leefde en in je opnemen wat hij gezegd en gedaan heeft.
- Bij hem wordt ons een zeer uitzonderlijke kans aangeboden: wij vinden er nog de Passen en wegen die hij er bewandelde: we vinden er nog de Alpen-Weiden, die hij bewerkte; we vinden er nog de plaatsen waar hij woonde; we vinden er nog de bossen waar hij heen ging op te bidden.
- In de stilte van de ravijn de Ranft, leefde Broeder Klaus twintig jaar als Kluizenaar.
- Zijn kluis en beide kapellen worden vandaag de dag nog zoals vroeger door biddende mensen graag en dikwijls opgezocht.
- In de parochiekerk van Sachseln 'in gewijd in 1684' is het graf van Broeder Klaus, waar reeds vele pelgrims zijn hulp hebben mogen ervaren.
- De grafkapel herbergt het oorspronkelijke graf van 1487.
- Het museum van Broeder Klaus biedt de bezoeker een uitstekend overzicht over het leven en de betekenis van Broeder Klaus en zijn tijd.

Sachseln 5.213 m

N° 35 Sarnen-Süd

Sarnen ± 7000 inwoners

- Aan de Samer See, een meer van ca 6 km lengte, ligt de hoofdstad van het kanton Obwalden,.
- Als vakantieoord is Sarnen uitstekend gelegen en het stadje bezit voldoende accommodatie en bezienswaardigheden voor een aangenaam verblijf.
- Op het meer wordt een regelmatige rondvaartdienst onderhouden.
- De St. Peterskirche is een grote barokke kerk met twee torens, die omstreeks 1740 werd gebouwd door Franz en Johann Anton Singer.
- In het 18e-eeuwse raadhuis wordt het in wit varkensleder gebonden 'Weisses Buch' bewaard (omstreeks 1470), waarin de wordings-geschiedenis van het Zwitserse Eedgenootschap staat opgetekend.
- Vanuit Sarnen gaat een prachtige weg naar de Glaubenbergpas die de verbinding vormt met het Entlebuchdal.

N° 36 Sarnen-Nord

N° 37 Alpnach

Alpnach ± 3500 inwoners

- Ligt langs de Sarner Aa en bezit een classicistische kerk met een slanke torenspits (ontworpen door Joseph Singer; begin 19de eeuw).
- Alpnachstad is het bijbehorende vakantieoord aan de zuidpunt van de Alpnacher See, een arm van het Vierwoudstedenmeer.
- Het ligt tevens aan de voet van de Pilatus (2120 m), waarheen de steilste tandradbaan ter wereld (48%) gaat.
- Op de top kan worden overnacht om 's ochtends vroeg van het mooie panorama te genieten.
- De lijnboot van Luzern legt aan in Alpnachstad.

⚡ 38 Hergiswil

Hergiswil ± 5000 inwoners

- Ligt iets zuidelijker, aan een baai van het Vierwoudstedenmeer, dicht onder de Pilatus.
- Voordat de Brünigroute werd aangelegd was het plaatsje praktisch gesproken alleen over het meer te bereiken.

Lopper 1.560 m

⚡ 39 Verzweigung Lopper

> Kleinhüningen (CH/D)

> Chiasso (CH/I)

